

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΥΦΥΟΥΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ?

**ΑΡΤΕΜΗΣ ΣΑΪΤΑΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΤΕΠ-ΚΡΗΤΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ, 5 ΝΟΕ. 2012**

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΥΦΥΟΥΣ (ΕΞΥΠΝΗΣ) ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Οι Εθνικές/Περιφερειακές στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγικές RIS3), είναι ολοκληρωμένες δράσεις τοπικού οικονομικού μετασχηματισμού, οι οποίες έχουν 5 σημαντικούς στόχους :

- ▶ **Επικεντρώνουν την υποστήριξη της πολιτικής και τις επενδύσεις σε βασικές εθνικές/περιφερειακές προτεραιότητες, προκλήσεις και ανάγκες για ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση.**
- ▶ **Αξιοποιούν τα δυνατά σημεία κάθε χώρας/περιφέρειας, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά της και τη δυναμική για αριστεία.**
- ▶ **Υποστηρίζουν την τεχνολογική, καθώς και τη βασισμένη στην πρακτική καινοτομία και στοχεύουν στην τόνωση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα.**
- ▶ **Επιτυγχάνουν την πλήρη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων παραγόντων και ενθαρρύνουν την καινοτομία και τον πειραματισμό.**
- ▶ **Αναπτύσσονται βασισμένες σε αποδείξεις και περιλαμβάνουν αξιόπιστα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης.**

ΕΥΡΩΠΗ 2020: Στρατηγική Προσέγγιση –11 Θεματικοί Στόχοι

1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
2. Ενίσχυση της πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ), της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το Ταμείο Αλιείας)
4. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου
6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών
8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση
11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ: ΡΟΛΟΣ ΓΓΕΤ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: ΓΓΕΤ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- 1. Ομάδα Καθοδήγησης (Steering Group) & Mirror Group σε κάθε περιφέρεια που δημιουργεί δική της περιφερειακή ομάδα**
- 2. Ομάδα Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**
- 3. Κείμενο βάσης για διαβούλευση, αποστολή στις Περιφέρειες (Αύγουστος 2012)**
- 4. Κεντρική Ημερίδα 4 Σεπτεμβρίου 2012 (Αθήνα)**
- 5. Διαβούλευση - Ημερίδες στις 13 Περιφέρειες (Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2012, Κρήτη: 17 Οκτωβρίου 2012). Συγκέντρωση αποτελεσμάτων στη ΓΓΕΤ**
- 6. Οκτ.2012 – Ιαν. 2013: Διαβούλευση με ΕΣΕΤ, Υπουργεία κλπ**
- 7. Ιούνιος 2013: Υποβολή Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη.**

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ: ΡΟΛΟΣ ΓΓΕΤ

Επισημάνσεις ΟΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- **Μεγάλη σημασία της ΕΤΑΚ στην Περιφερειακή ανάπτυξη. Μεγάλες δυνατότητες χρηματοδότησης της περιφερειακής καινοτομίας από την πολιτική συνοχής την επόμενη περίοδο 2014-2020.**
- **Να επικεντρωθούν οι επενδύσεις σε «έξυπνους» τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας με συγκέντρωση «κρίσιμης μάζας» πόρων. Έμφαση στις δυνατότητες και στα προβλήματα της κάθε χώρας και περιφέρειας. Είναι απαραίτητο να γίνουν επιλογές.**
- **Απαραίτητες προϋποθέσεις για την έξυπνη εξειδίκευση : Τα 4 C της έξυπνης εξειδίκευσης: Συγκριτικά πλεονεκτήματα, (Competitive advantages), Επιλογές (Choices), Κρίσιμη Μάζα (Critical Mass), Συνεργασία – καθοδήγηση (Collaborative leadership)**
- **Η διαμόρφωση συνεκτικής στρατηγικής για την έξυπνη εξειδίκευση αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση από την Πολιτική Συνοχής. (ex-ante conditionality)**
- **Ανάγκη να εμπλακούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι – stakeholders (με τις επιχειρήσεις στο κέντρο της προσπάθειας)**
- **Ο σχεδιασμός θα πρέπει να περιλαμβάνει και το Εθνικό και το Περιφερειακό επίπεδο. Η διαδικασία διαβούλευσης και η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων στη διαμόρφωση της στρατηγικής είναι ύψιστης σημασίας .**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

- **Πολλαπλά και χρονίζοντα προβλήματα: χαμηλή ανταγωνιστικότητα, πολύ περιορισμένη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, brain drain, κατακερματισμός πόρων και προγραμμάτων, πολυπλοκότητα διαχείρισης.**
- **Υπάρχουν επιτυχημένα παραδείγματα, θύλακες αριστείας, εμπειρία από το σχεδιασμό προηγούμενων προγραμματικών περιόδων και πλαίσιο συνεργασίας με τα Ερευνητικά Κέντρα της χώρας.**
- **Ανάγκη διαμόρφωσης μακρόπνοης στρατηγικής για την έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία, με περιφερειακή διάσταση.**
- **Ιδιαίτερα ανταγωνιστικό πλαίσιο για τη διασφάλιση κοινοτικής χρηματοδότησης στην επόμενη προγραμματική περίοδο (2014-2020)**

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- Βούληση για ενεργό συμμετοχή στο σχεδιασμό και στη διαμόρφωση στρατηγικής. Σε πολλές περιφέρειες έχουν ήδη διαμορφωθεί δομές σχεδιασμού (περιφερειακά συμβούλια καινοτομίας, ομάδες σχεδιασμού στρατηγικής, κ.α).
- **Ανάγκη βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου και υποστήριξης των υπηρεσιών τους με εξειδικευμένο προσωπικό**
- **Ανάγκη στήριξης από την κεντρική διοίκηση**
- **Ανάγκη ενίσχυσης της τεχνογνωσίας των Περιφερειών στην εφαρμογή πολιτικών Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας.**
- Σε πολλά σημεία διαπιστώνεται σημαντική σύγκλιση απόψεων και στόχων μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Περιφερειών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- ▶ Ως μέρος της πολιτικής συνοχής της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να θέσει την έξυπνη εξειδίκευση ως αρχική προϋπόθεση (επονομαζόμενη «*εκ των προτέρων όροι, ex ante conditionality*») για την υποστήριξη επενδύσεων για δύο βασικούς στόχους πολιτικής:
  1. Ενίσχυση έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας (ο στόχος Ε&Κ), &
  2. Ενίσχυση της πρόσβασης σε και της χρήσης ΤΠΕ ποιότητας (ο στόχος ΤΠΕ)

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- ▶ Οι εκ των προτέρων όροι της RIS3 απαιτούν τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες της ΕΕ να καθορίσουν τις εξειδικεύσεις γνώσης που ταιριάζουν καλύτερα στη δυναμική καινοτομίας τους, στη βάση των μέσων και των δυνατοτήτων τους.

Πως θα γίνει:

- ▶ Μέσα από την «ανακάλυψη της επιχειρηματικότητας», δηλαδή εμπλοκής βασικών παραγόντων της καινοτομίας και επιχειρήσεων. Η έξυπνη εξειδίκευση εμπλέκει και φέρνει σε συνεργασία επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια για να καθοριστούν οι πιο πολλά υποσχόμενες περιοχές εξειδίκευσης ενός Κράτους Μέλους ή περιφέρειας, αλλά και να εντοπιστούν οι αδυναμίες που παρεμποδίζουν την καινοτομία.
- ▶ Στη συνέχεια, οι εθνικές ή περιφερειακές αρχές πρέπει να συντάξουν ένα έγγραφο όπου θα περιγράφεται η προτεινόμενη στρατηγική για την εν λόγω χώρα ή περιφέρεια και, συγκεκριμένα, οι σχεδιαζόμενες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις συμπεριλαμβανομένων αυτών από διαρθρωτικά ταμεία στην έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία.

Βασικά εργαλεία στη διάθεση των Περιφερειών για το σχεδιασμό Περιφερειακών Στρατηγικών ΕΤΑΚ για έξυπνη εξειδίκευση

Οι Περιφέρειες καλούνται να κινητοποιήσουν και να αξιοποιήσουν στο έπακρο όλες τις δομές που συνιστούν το περιφερειακό σύστημα ΕΤΑΚ:

- ▶ *Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα*
- ▶ *Πανεπιστήμια και ΤΕΙ*
- ▶ *Μηχανισμούς μεταφοράς τεχνολογίας*
- ▶ *Επιχειρήσεις*
- ▶ *Χρηματοδοτικούς Φορείς*
- ▶ *Κοινωνικούς φορείς κλπ*

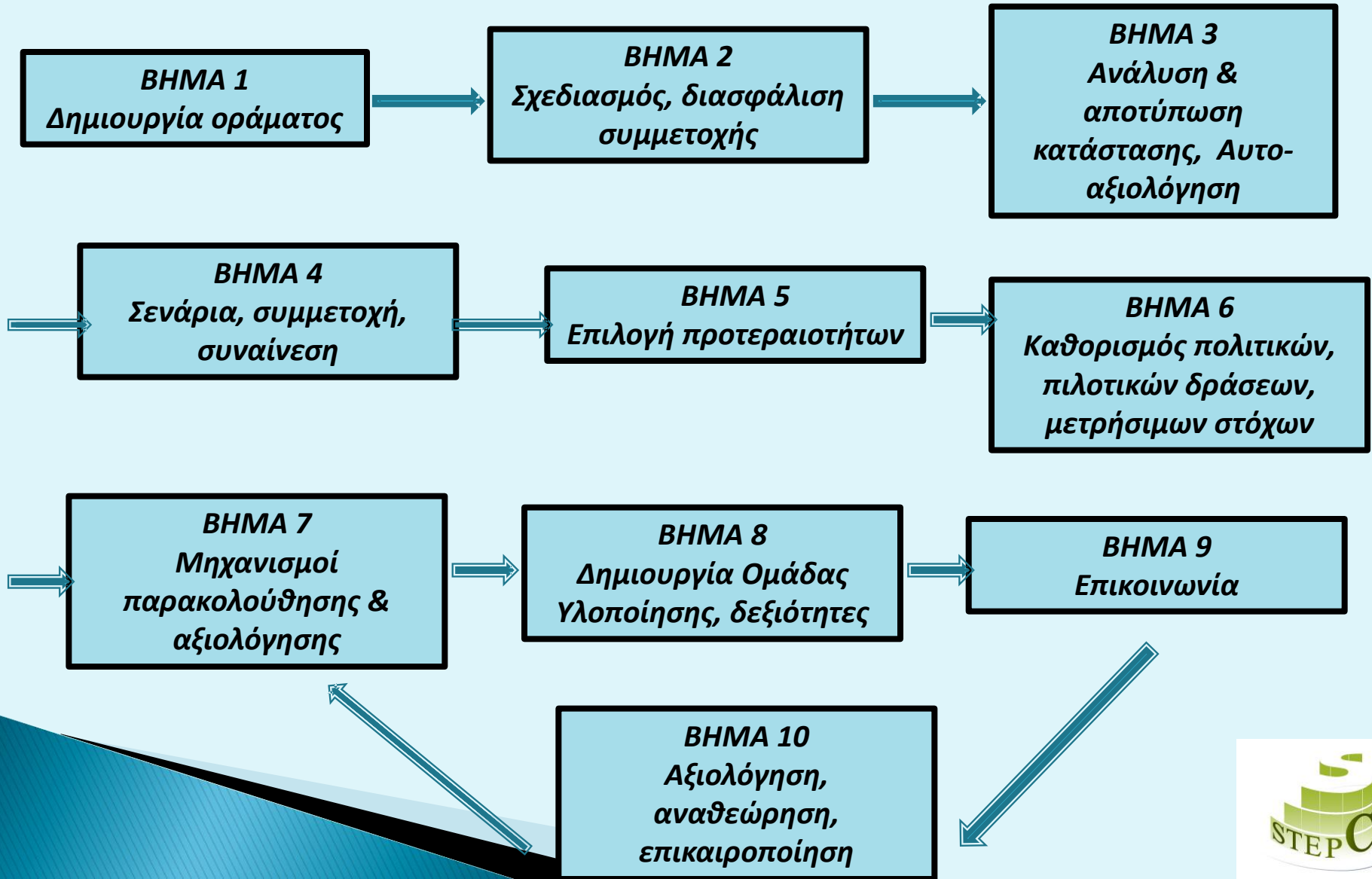
με στόχο την ανάδειξη των προτεραιοτήτων και το σχεδιασμό Περιφερειακών Στρατηγικών ΕΤΑΚ για έξυπνη εξειδίκευση

Στο επίπεδο της Περιφέρειας θα πρέπει να επιδιωχθεί ο συντονισμός και με άλλους τομείς (Υπουργεία) που ενδεχομένως θα υποστηριχθούν από τις πολιτικές ΕΤΑΚ στο πλαίσιο της RIS3

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

10 ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΥΦΟΥΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- ▶ **Ανάλυση και αποτύπωση κατάστασης - Αυτο-αξιολόγηση, SWOT (Αναλυτική παρουσίαση υφιστάμενης κατάστασης, παρουσίαση ανταγωνιστικών κλάδων)**

A. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

B. ΕΡΕΥΝΑ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Γ. ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ – ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Δ. ΠΛΑΙΣΙΟ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Α. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- ▶ Οικονομικοί κλάδοι - κλειδιά, ύπαρξη δικτύων, Τάσεις, Εξέλιξη
- ▶ Μεγάλες επιχειρήσεις, κλάδοι που ανήκουν
- ▶ Ανταγωνιστικότητα της περιφέρειας
- ▶ Δεξιότητες, εξειδίκευση, γνώση
- ▶ Τεχνολογίες, προϊόντα, ευκαιρίες για διεθνή παρουσία - Διεθνοποίηση τοπικών επιχειρήσεων
- ▶ Κίνδυνοι και προκλήσεις
- ▶ Κλάδοι με ισχυρή E+T
- ▶ Ρόλος περιφερειακών ΑΕΙ σε εκπαίδευση εξειδίκευση
- ▶ Επιχειρηματικό περιβάλλον
- ▶ Καινοτομία, προτεραιότητες, υποστήριξη που παρέχεται (υπηρεσίες, δάνεια, πρόσβαση σε ερευνητικά εργαστήρια κλπ)

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Β. ΕΡΕΥΝΑ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

- ▶ *Κλάδοι με συγκριτικά πλεονεκτήματα - πόσο ανταγωνιστικοί είμαστε*
- ▶ *Ισχυρά σημεία*
- ▶ *Αναδυόμενα συγκριτικά πλεονεκτήματα*
- ▶ *Πρωτοπόρα ερευνητικά ιδρύματα/εργαστήρια*
- ▶ *Στρατηγικές προτεραιότητες E+T, αντιστοίχιση με ανάγκες*
- ▶ *Ερευνητικές υποδομές*
- ▶ *Ευνοϊκές συνθήκες εργασίας, προσέλκυση ταλέντων*
- ▶ *Παρουσία ξένων ερευνητών, συνεργασίες με διεθνώς αναγνωρισμένα ακαδημαϊκά ιδρύματα*

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Γ. ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- ▶ **Περιφερειακές πολιτικές καινοτομίας**
- ▶ **Σύστημα αξιολόγησης**
- ▶ **Ικανότητες για σχεδιασμό στρατηγικής ανάπτυξης - Ποιος σχεδιάζει**
- ▶ **Ύπαρξη καινοτομικής δραστηριότητας πέραν της τεχνολογικής**
- ▶ **Κρατικές χρηματοδοτήσεις - Προϋπολογισμός για E+T**
- ▶ **Συνέργειες με ευρωπαϊκές πολιτικές**

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Δ. ΠΛΑΙΣΙΟ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

- ▶ *Αλληλεπίδραση συστήματος E+TA με την τοπική οικονομία, ρόλος ιδιωτικού τομέα, living labs, student placements, joint research infrastructures, technology transfer*
- ▶ *Αποτελεσματικότητα συνεργασιών στην τριπλή/τετραπλή έλικα, ρόλος ΜΚΟ, κλπ*
- ▶ *Κύριες οικονομικές και αναπτυξιακές προκλήσεις και ευκαιρίες σε σχέση με E+TA*
- ▶ *Περιφερειακό σύστημα διαχείρισης καινοτομίας. Εργαλεία υποστήριξης και προώθησης καινοτομίας σε περιφερειακό επίπεδο*

Η ΜΗ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Έλλειψη συνοχής εθνικής και περιφερειακής πολιτικής

Έλλειψη ηγεσίας

Έλλειψη κοινού οράματος σε περιφερειακό επίπεδο

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Χωρίς συντονισμό ή ικανή αντιπροσώπευση

Υποκίνηση από στενό ενδιαφέρον χωρίς μακροπρόθεσμους στόχους

Επιχειρήσεις χαμηλής απορρόφησης καινοτομίας και χαμηλή τεχνολογική ζήτηση

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Χωρίς συμμετοχή στη διαδικασία καινοτομίας

Πολιτικές που αποθαρρύνουν τη συμμετοχή

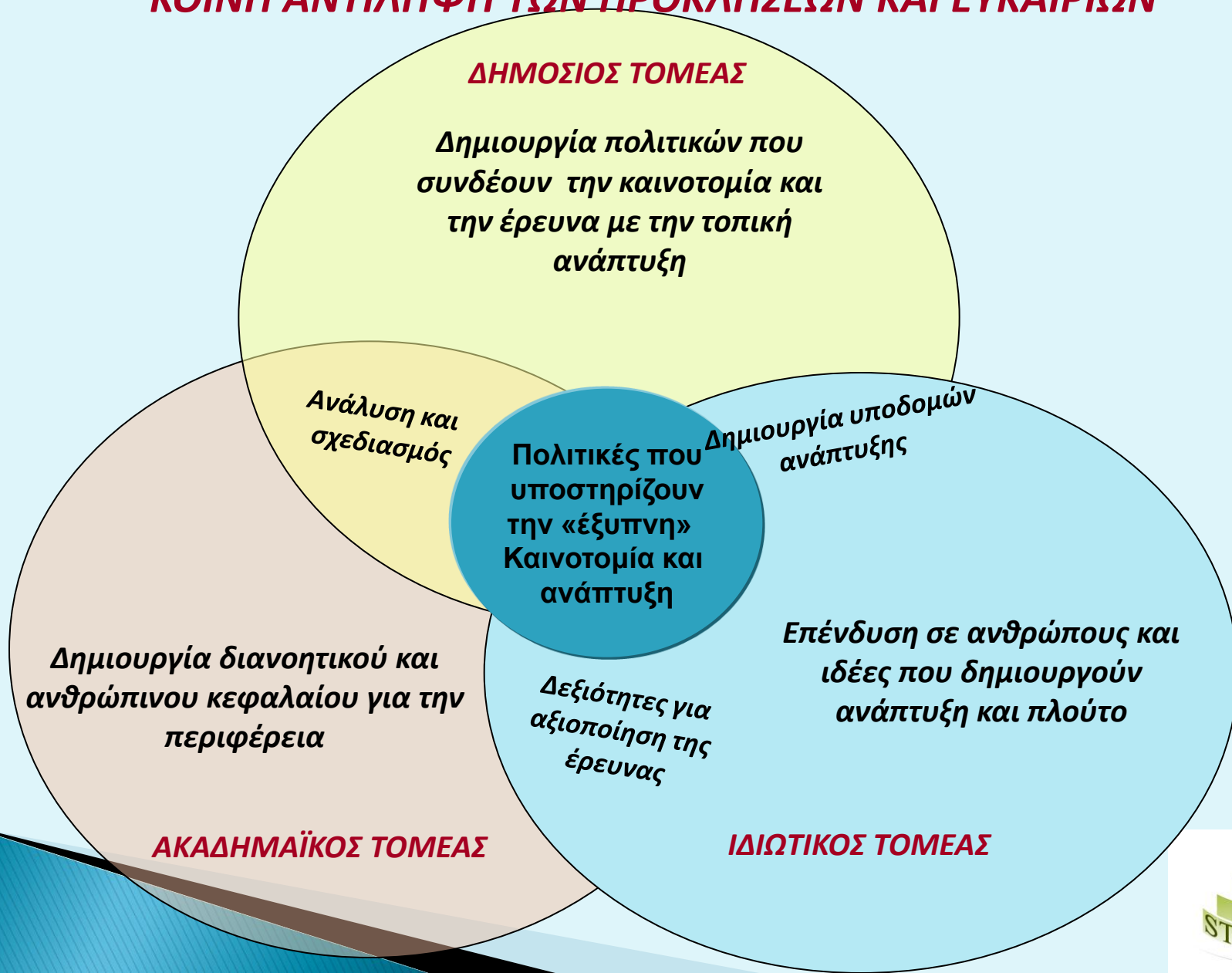
Εστίαση σε έρευνα και διδασκαλία

Αναποτελεσματική ή ελλιπή συνεργασία

Έλλειψη κοινής αντίληψης για τις προκλήσεις & ευκαιρίες

Οι επιχειρήσεις δεν συμμετέχουν στον περιφερειακό σχεδιασμό

Η ΔΙΚΤΥΩΜΕΝΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ – ΙΣΧΥΡΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΗ ΣΕ ΚΟΙΝΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. **S3 Platform:** <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu>
2. http://ec.europa.eu/research/regions/index_en.cfm?pg=smart_specialisation&lq=en
3. **S3 GUIDE:**
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/smart_specialisation/smart_ris3_2012.pdf
4. **ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ**
http://www.gsrt.gr/News/Files/New610/Protasi_ethnikis_stratigikis_gia_ETAK2014_2020_Final.pdf
5. **ΗΜΕΡΙΔΑ 4/9/2012:**
http://www.gsrt.gr/central.aspx?alias=18_workshop_4_9_2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ?

Πληροφορίες: saitakis@stepc.gr

Τηλ. 2810391908

